

Jednotlivé viacstupňové schválenia vozidiel

Individual multi-stage approval of vehicles

Ing. Daniel Hodek

Abstrakt

V súlade s rámcovou smernicou 2007/46/ES a jej postupným uplatňovaním aj pre viacstupňové schvaľovanie vozidiel vyplýva nutnosť skúšania každého vozidla za účelom schválenia jednotlivo dokončovaného vozidla. Pri dokončovaní vozidla závisí rozsah skúšok od jeho vplyvu na jednotlivé technické požiadavky predpísané rámcovou smernicou.

Abstract

In accordance with the Framework Directive 2007/46/EC and its gradual implementation also for multi-stage approval of vehicles indicates the need for testing each vehicle for purpose individually completed vehicle approval. At the completion of the vehicle depends range tests of its influence on the individual technical requirements specified by the framework Directive

Kľúčové slová

nedokončené vozidlo, viacstupňové schválenie, jednotlivo dokončované vozidlo, dokončené vozidlo, skúšky vozidla, technické požiadavky, alternatívne požiadavky, smernica ES, predpis EHK, regulačný akt, rozmery, hmotnosti, svetidlo

Key words

incomplete vehicle, multi-stage approval, individually completed vehicle, complete vehicle, vehicle testing, technical requirements, alternative requirements, EC Directive, ECE Regulation, regulatory act, dimensions, masses, light

1. Úvod

Tento príspevok sa venuje problematike skúšok vozidiel potrebných pre viacstupňové schválenie vozidiel. Hlavný dôraz sa kladie na objasnenie toho, aké skúšky vozidiel je potrebné vykonať pri jednotlivo dokončovanom vozidle na to, aby vozidlo mohlo byť schválené v SR.

2. Viacstupňové schválenie a legislatíva

Nedokončené vozidlo, ktoré si vyžaduje dokončenie ešte minimálne v jednom stupni musí byť schválené systémom viacstupňového schvaľovania. Viacstupňové schválenie môže byť:

- viacstupňové typové schválenie alebo
- schválenie jednotlivo dokončovaného vozidla.

2.1 Viacstupňové typové schválenie

Viacstupňové typové schválenie je administratívny postup, ktorým jeden alebo niekoľko členských štátov potvrdí – v závislosti od dosiahnutého stupňa procesu schválenia – že typ nedokončeného alebo dokončovaného vozidla spĺňa príslušné technické požiadavky smernice 2007/46/ES.

Poznáme tri spôsoby viacstupňového typového schválenia:

1. Viacstupňové typové schválenie ES

- vhodné pre výrobcov, ktorí dokončujú väčšie množstvo vozidiel jedného typu
- skúšané je len jedno vozidlo (vybrané na základe určitých kritérií)
- musia byť splnené všetky požiadavky regulačných aktov podľa prílohy IV alebo XI smernice 2007/46/ES
- po schválení môže byť dokončovaný neobmedzený počet vozidiel
- platí v SR a v celej EÚ

2. Viacstupňové typové schválenie ES v malej sérii

- vhodné pre výrobcov, ktorí dokončujú obmedzené množstvo vozidiel jedného typu,
- skúšané je len jedno vozidlo (vybrané na základe určitých kritérií)
- musia byť splnené požiadavky regulačných aktov podľa prílohy IV doplnok 1 smernice 2007/46/ES
- po schválení môže byť dokončovaný obmedzený počet vozidiel podľa prílohy XII časti A, oddiel smernice 2007/46/ES
- platí v SR a v celej EÚ

3. Viacstupňové národné typové schválenie v malej sérii

- vhodné pre výrobcov, ktorí dokončujú menšie množstvo vozidiel jedného typu (pre kategóriu N1 maximálne 500 ks)
- skúšané je len jedno vozidlo (vybrané na základe určitých kritérií)
- je možné upustiť od jedného alebo viacerých ustanovení jedného alebo viacerých regulačných aktov uvedených v prílohe IV alebo XI za predpokladu, že sa stanovia príslušné alternatívne požiadavky

- po schválení může být dokončovaný obmedzený počet vozidiel podľa prílohy XII časti A, oddiel 2 smernice 2007/46/ES
- platí spravidla len v SR

2.2 Schválenie jednotlivu dokončovaného vozidla

Nedokončené vozidlo, ktoré si vyžaduje dokončenie ešte minimálne v jednom stupni a nemá udelené viacstupňové typové schválenie alebo viacstupňové typové schválenie ES vozidla, musí byť schválené ako jednotlivu dokončované vozidlo.

Schválenie jednotlivu dokončovaného vozidla

- vhodné pre výrobcov jednotlivých vozidiel alebo pre malé množstvo vozidiel jedného typu
- každé vozidlo je skúšané poverenou technickou službou overovania vozidiel
- je možné upustiť od jedného alebo viacerých ustanovení jedného alebo viacerých regulačných aktov uvedených v prílohe IV alebo XI za predpokladu, že sa stanovia príslušné alternatívne požiadavky
- platí spravidla len v SR

3. Skúšky vozidla

3.1 Postup pri skúškach a schvaľovaní jednotlivu dokončovaného vozidla.

Pri skúškach jednotlivu dokončovaného vozidla a následne pri schvaľovaní takéhoto vozidla sa postupuje podľa Metodického pokynu č. 06/2014 na zabezpečenie jednotného postupu okresných úradov pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie a poverených technických služieb overovania vozidiel v súvislosti s jednotlivu dokončovanými vozidlami, ktorý bol vydaný MDVRR SR. Tento metodický pokyn určuje okrem iného aj formu a obsah protokolu o skúškach jednotlivu dokončovaného vozidla a ruší Metodický pokyn č. 13/2013.

Skúšky vozidla pozostávajú z kontroly dokumentácie a z fyzických skúšok a kontrol vozidla podľa jednotlivých ustanovených technických požiadaviek (regulačných aktov) alebo alternatívnych požiadaviek, ktoré boli dokončovaním dotknuté. V súvislosti s tým sa kontrolujú aj všetky parametre, ktoré sa nachádzajú v Osvedčení o evidencii časť II, nakoľko výsledkom skúšok je k protokolu prikladaný návrh ZTO vozidla, ktorý musí byť úplný.

3.1.1 Kontrola dokumentácie

Kontrola dokumentácie sa skladá z kontroly dokumentácie dodanej k základnému vozidlu a z kontroly dokumentácie doloženej v rámci dokončovania vozidla (montáž nadstavby resp. dostavba vozidla).

K základnému (nedokončenému) vozidlu musia byť predložené doklady preukazujúce schválenie vozidla v predchádzajúcim stupni.

1. V prípade vozidiel s typovým schválením ES

- osvedčenie o zhode vozidla COC
- osvedčenie o typovom schválení ES vozidla
- rozhodnutie o uznaní typového schválenia ES vozidla
- rozhodnutie o povolení dopredaja vozidiel v prípade, že osvedčenie o zhode COC stratilo platnosť

2. V prípade vozidiel s typovým schválením alebo národným typovým schválením

- príslušný základný technický opis vozidla alebo osvedčenia o zhode vozidla COC
- osvedčenie o typovom schválení vozidla
- rozhodnutie o povolení dopredaja vozidiel v prípade, že osvedčenie o zhode COC stratilo platnosť

3. V prípade jednotlivu dovezených alebo jednotlivu vyrobených vozidiel

- doklady vydávané obvodným úradom dopravy.

Okrem týchto dokladov je potrebné predložiť dokumenty, ktoré preukazujú, že nedokončené vozidlo plní ustanovené technické požiadavky (smernice ES/EHS, predpisy EHK OSN a nariadenia ES a EÚ).

Ak výrobca alebo zástupca výrobcu základného vozidla vydá doklad, z ktorého vyplýva, že vozidlo spĺňa ustanovené technické požiadavky, ktoré sú podkladom pre vypracovanie protokolu o skúškach jednotlivu dokončovaného vozidla, tento doklad bude tvoriť prílohu protokolu zo skúšky. Výrobca namiesto takéhoto dokladu, z ktorého vyplýva, že vozidlo spĺňa ustanovené technické požiadavky, môže vydať aj osvedčenie o typovom schválení ES základného vozidla vrátane informačného dokumentu.

Tieto podklady technická služba skontroluje a údaje z nich prenesie do Protokolu o skúškach jednotlivu dokončovaného vozidla.

K dokončovanému vozidlu musí byť tiež doložená dokumentácia, ktorú pripraví výrobca vozidla v ďalšom stupni, čiže ten, kto vozidlo dokončuje. Dokumentácia obsahuje stručný technický opis dokončovaného vozidla, v ktorom sa uvedie čo sa na vozidle robilo, čo sa pridalo, odstránilo, rezalo, zväralo, opis ochranných zariadení proti

- bočné ochranné zariadenia určitých motorových vozidiel a ich prípojných vozidiel (nepovinné pre kategóriu N₁)
- zadná tabuľka s evidenčným číslom,
- odrazové označenie na zvýšenie viditeľnosti podľa predpisu EHK č. 104,
- systémy a zariadenia zabraňujúce rozstreku (nepovinné pre kategóriu N₁),
- bezpečnostné zasklievacie materiály a ich montáž,
- pevnosť domontovaných sedadiel, kotevných miest bezpečnostných pásov alebo zabezpečovacích systémov kotvenia vozíkov a zadržiavacích systémov a prostriedkov pre telesne postihnuté osoby – možnosť použiť alternatívne požiadavky napr. výpočet
- zvláštne výstražné svetidlá a zvláštne výstražné znamenia.

Podľa druhu karosérie dokončovaného vozidla a spôsobu dokončovania môže byť potrebné vykonať aj ďalšie skúšky.

Okrem skúšok podľa smerníc EHS/ES, predpisov EHK a nariadení ES a EÚ sa vozidlo kontroluje aj podľa ustanovených požiadaviek v nariadení vlády SR č. 349/2009 v súvislosti s hmotnosťami a rozmermi a označovaním vozidiel a jazdných súprav. To znamená, že dokončované vozidlo musí byť vybavené štítkom rozmerov podľa prílohy č. 3 a špeciálnym označením vozidiel a jazdných súprav podľa prílohy č. 4 tohto nariadenia. Vozidlo musí byť vybavené doplnkovým štítkom výrobcu vozidla.

4. Protokol o skúškach jednotlivého dokončovaného vozidla

Náležitosti protokolu určuje metodický pokyn. V protokole technická služba tabuľkovou formou vyhodnotí všetky technické požiadavky – regulačné akty, ktoré sú požadované rámcovou smernicou 2007/46/ES podľa kategórie vozidla. Použije sa pritom dokumentácia od výrobcu alebo zástupcu výrobcu základného vozidla, dokumentácia od výrobcu dokončovaného vozidla a poverenou technickou službou overovania vozidiel namerané a zistené údaje.

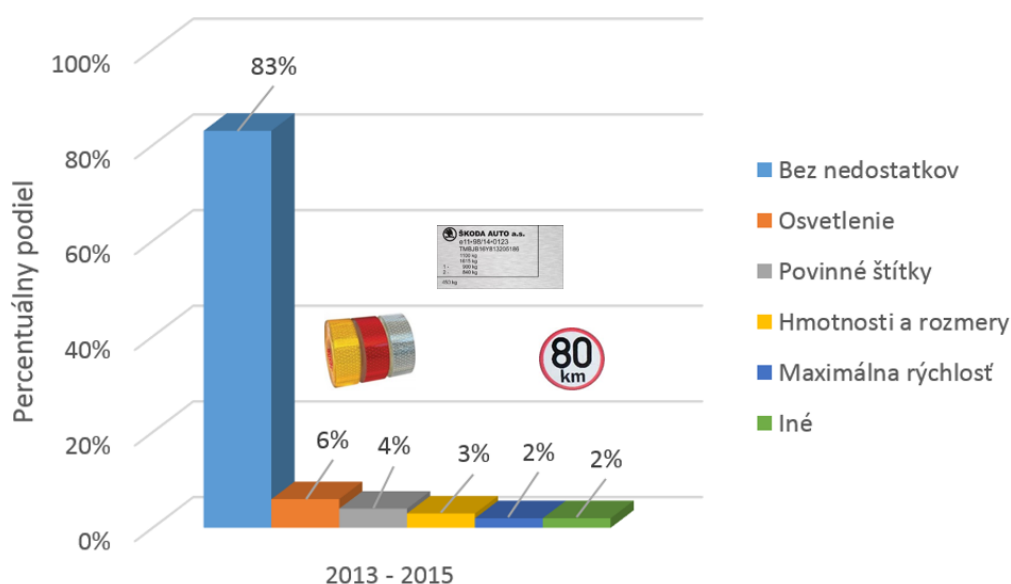
Prílohami protokolu sú:

- doklad o plnení regulačných aktov základného vozidla vydaný výrobcou alebo zástupcom výrobcu vozidla
- fotografická dokumentácia, ktorá musí obsahovať minimálne
 - a) celkový pohľad (spred, z boku a zozadu),
 - b) identifikačné číslo vozidla VIN základného vozidla (podvozku) vrátane zdvojených identifikátorov,
 - c) identifikačné číslo vozidla VIN dokončovaného vozidla (nadstavby),
 - d) všetky výrobné štítky vrátane doplnkových štítkov,
- návrh na spracovanie základného technického opisu vozidla, ktorý musí byť spracovaný v písomnej forme, opatrený odtlačkom pečiatky Poverenej technickej služby overovania vozidiel a podpísaný zodpovedným pracovníkom Poverenej technickej služby overovania vozidiel. Návrh na spracovanie základného technického opisu vozidla musí byť na CD nosiči priložený v elektronickej forme alebo zaslaný mailom v príslušnom súbore (DBF, FTP)
- návrh osvedčenia o schválení jednotlivého vozidla, ktorý musí byť spracovaný v písomnej forme a v elektronickej forme vo formáte doc. Návrh osvedčenia o schválení jednotlivého vozidla musí byť na CD nosiči priložený v elektronickej forme alebo zaslaný mailom v príslušnom súbore (doc)

Podklady zo skúšok vrátane ďalších fotografií vozidla vypracované poverenou technickou službou overovania vozidiel a doklady vydané výrobcou alebo zástupcom výrobcu sú kedykoľvek k dispozícii orgánom štátneho odborného dozoru. Tieto podklady nie sú súčasťou protokolu.

5. Najčastejšie nedostatky v rámci jednotlivého viacstupňového schvaľovania vozidiel





Údaje sú vyhodnotené PTSOV SLOVDEKRA za roky 2013 až 2015 (k 1. septembru) v rámci individuálneho dokončovania vozidiel.

6. Legislatívne zmeny - príloha IV smernice 2007/46/ES

Aktuálne zmeny v zozname regulačných aktov (príloha IV smernice 2007/46/ES):

Bod	Predmet	Regulačný akt	Uplatniteľnosť	Dátum platnosti
58	Ochrana chodcov	Nariadenie ES č. 78/2009	M1, N1	24.08.2015
65	Zdokonalený systém núdzového brzdenia	Nariadenie (EU) č. 347/2012	M2, M3 N2, N3	01.11.2015 - 2018
66	Systém výstrahy pred vybočením z jazdného pruhu	Nariadenie (EÚ) č. 351/2012	M2, M3 N2, N3	01.11.2015
71	Pevnosť kabín úžitkových vozidiel	Predpis EHK č. 29	N	30.01.2017 (nové typy)

7. Záver

Systém schvaľovania jednotlivo dokončovaných vozidiel bude pravdepodobne najvýhodnejší pre menších výrobcov vozidiel (nadstavbári a prestavbári). Účelom tohto príspevku bolo poukázať na to, akú dokumentáciu bude potrebné predkladať, čo sa bude kontrolovať, skúšať na vozidle a v krátkosti informovať o tom, čo bude obsahovať Protokol o skúškach jednotlivo dokončovaného vozidla.

Užitočné linky:

predpisy EHK:

http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/automotive/files/unece/status-table_en.pdf

smernice ES

http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/automotive/documents/directives/motor-vehicles/index_en.htm

legislatíva na stránke MDVRR SR

<http://www.telecom.gov.sk/index/index.php?ids=43981>

Použitá literatúra:

- [1] Zákon č. 725/2004 Z.z. o podmienkach prevádzky vozidiel v premávke na pozemných komunikáciách a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- [2] Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 349/2009 Z. z. o najväčších prípustných rozmeroch vozidiel a jazdných súprav, najväčších prípustných hmotnostiach vozidiel a jazdných súprav, ďalších technických požiadavkách na vozidlá a jazdné súpravy v súvislosti s hmotnosťami a rozmermi a o označovaní vozidiel a jazdných súprav
- [3] Smernica európskeho parlamentu a rady 2007/46/ES, ktorou sa zriaďuje rámec pre typové schválenie motorových vozidiel a ich prípojných vozidiel, systémov, komponentov a samostatných technických jednotiek určených pre tieto vozidlá (Rámcová smernica)
- [4] Metodický pokyn č. 6/2014 na zabezpečenie jednotného postupu okresných úradov pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie a poverených technických služieb overovania vozidiel v súvislosti s jednotlivo dokončovanými vozidlami
- [5] MORAVČÍK, L., LIŠČÁK, Š.: *Zlepšovanie legislatívy pre schvaľovanie vozidiel*, In: CMDTUR 2012, zborník zo 6. medzinárodnej vedeckej konferencie, 19.-20. apríla 2012, Žilina, Žilinská univerzita Žilina, str. I-228 – I-243, ISBN 978-80-554-0512-4